

Міністерство освіти і науки України
Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
Представництво фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні
Всеукраїнська молодіжна громадська організація
студентів з інвалідністю «Гаудеамус»

**ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ:
ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ
ТА КРАЦІ ПРАКТИКИ
з нагоди 25-ї річниці
Університету «Україна»**

Тези доповідей
XXIII Міжнародної науково-практичної конференції
м. Київ, 29–30 листопада 2023 р.
У двох частинах

Частина I

Київ
Університет «Україна»
2023

УДК 376-044.247(082)
I-65

**Затверджено до друку
Вченою радою Відкритого міжнародного університету
розвитку людини «Україна»
(протокол № 10 від 28.12.2023 р.)**

Відповідальний за випуск: Олена ОМЕЛЬЧЕНКО.

Редакційна група Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»: Петро ТАЛАНЧУК (головний редактор), Ганна ДАВИДЕНКО (заступник головного редактора), Оксана КОЛЯДА, Ірина ТАЛАНЧУК, Анастасія БАЗИЛЕНКО, Наталія ЛОПОНОСОВА, Антоніна КОРОТЄЄВА, Олександр ДУБОВСЬКИЙ, Олеся ХОЛОДОВА, Наталія БАРНА, Світлана НЕСТЕРЕНКО, Тетяна ФЕДОРЕНКО, Марк ЗАЛЮБОВСЬКИЙ, Ірина МАСЛЯНІКОВА, Валентина МОВЧАН, Василь БОНДАРЧУК, Наталія ОДРІБЕЦЬ, Володимир ПАВЛЕНКО, Олена ЗАКЛАДНИЙ.

I-65 **Інклюзивне освітнє середовище: проблеми, перспективи та кращі практики:** тези доповідей XXIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 29–30 листопада 2023 р.). У II част. Ч. I. — К.: Університет «Україна», 2023. — 665 с.

ISBN 978-966-388-688-6

ISBN 978-966-388-696-2 (Ч. I)

DOI: <https://doi.org/10.36994/978-966-388-696-2-2023-1>

У збірнику вміщено тези доповідей XXIII Міжнародної науково-практичної конференції «Інклюзивне освітнє середовище: проблеми, перспективи та кращі практики», в яких відображено широкє коло нагальних питань, пов'язаних з освітою, правовим статусом, адаптацією в суспільстві, професійною та фізичною реабілітацією людей з інвалідністю. Розрахований на науковців, освітан, аспірантів, студентів, працівників служб соціальної допомоги, реабілітаційних центрів, а також всіх осіб, хто дотичний до надання послуг людям з інвалідністю.

УДК 376-044.247(082)

ISBN 978-966-388-688-6
ISBN 978-966-388-696-2 (Ч. I)

© Університет «Україна», 2023

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ ВПО ДО НОВИХ УМОВ ЖИТТЯ

Мосаєв Юрій Володимирович

к.соц.н., доцент,

КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6638-3265>

klok5000@ukr.net

Юренко Анна Юрївна

III курс, група СРб-3, спеціальність «Соціальна робота»,

КЗВО «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» ЗОР

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-1143-3473>

urenkoanna@gmail.com

Анотація. *На сьогодні на території України проживає кілька мільйонів ВПО, що пережили важкий процес адаптації до життя в нових умовах. Існує багато аспектів, що впливають на адаптацію ВПО до життя в новому для себе населеному пункті. Серед основних факторів впливу на адаптацію ВПО виділяють вік, гендер, національність, темперамент, характер, рівень стресостійкості, тощо. Гендерні особливості адаптації ВПО є важливим чинником як психологічної так і соціальної адаптації до нових умов життя. Під час розробки та впровадження адаптаційних заходів необхідно враховувати гендерні особливості осіб.*

Annotation. *Today, several million IDPs live on the territory of Ukraine, having experienced a difficult process of adaptation to life in new conditions. There are many aspects affecting the adaptation of IDPs to life in a new settlement. Age, gender, nationality, temperament, character, level of stress resistance, etc. are among the main factors influencing the adaptation of IDPs. Gender features of adaptation of IDPs are an important factor in both psychological and social adaptation to new living conditions. During the development and implementation of adaptation measures, it is necessary to take into account the gender characteristics of individuals.*

На 1 вересня 2023 року в Україні було зареєстровано 4 млн 965 тис. осіб. Основна кількість ВПО отримала свій статус у 2022 році. В період з вересня 2022 року по вересень 2023 року кількість осіб зі статусом ВПО збільшилась на 300 тис. [1]. В той же час особи зі статусом ВПО за цей час могли змінювати місце проживання кілька разів і цьому могла сприяти недостатня адаптованість до нового місця проживання. Зважаючи на велику кількість ВПО, що проживають в різних містах та містечках України, проблематика дослідження факторів успішності адаптації ВПО до нових умов життя по-

винні стати пріоритетом соціальних та психологічних досліджень. Унікальний український досвід може стати основою наукових шкіл

Існує безліч факторів, що впливають на адаптацію ВПО до нових умов життя в нових населених пунктах. На нашу думку слід зважати на важливість саме гендерних особливостей адаптації так як гендер визначає особливості нашої поведінки та реакції на обставини. Саме тому врахування гендерних особливостей ВПО треба враховувати як під час розробки програм з адаптації так і під час досліджень ефективності адаптаційних процесів в нових умовах.

На нашу думку до головних гендерних відмінностей адаптації ВПО до нових умов життя можна віднести:

1. Побудову комунікаційних стратегій. Зазвичай жінки під час переїзду до нового місця проживання схильні до побудови комунікації з сусідами, адміністрацією «шелтерів» та інших установ, де вони проживають. В той час як чоловіки схильні до встановлювати комунікативні взаємин з не великою групою людей, але чоловіки мають схильність спілкування з невеликим колом людей, але у продовж довгого часу. Жінки зазвичай прагнуть до комунікації з максимальною кількістю осіб, але лише одиничні комунікативні контакти кристалізуються у довготривалі комунікації. В даному випадку можна говорити про соціокультурну зумовленість встановлення комунікативних контактів. Вона полягає в тому, що чоловіки є менш схильними до встановлення комунікативних контактів через те, що існують стереотипи про обмеженість можливостей чоловіків створювати комунікативні контакти з жінками різного віку. Так як прийнято вважати, що для чоловіків притаманно спілкуватись з жінками з якими в них є або інтимні стосунки, або ділові. Тому в рамках «шелтеру» чоловіки ніяковіють від можливого спілкування з жінками поза формату ділових та інтимних форм спілкування. В той час як жінки через особливості спілкування в рамках виконання побутових функцій звичні до спілкування як з жінками та чоловіками незалежно від соціального статусу.

2. Реакцію на стресові ситуації. Через фізіологічні особливості та стиль виховання чоловіки зазвичай мають вищий рівень стресостійкості ніж жінки і це їм допомагає пристосовуватись до стресогенних ситуацій. Саме тому у випадку виникнення труднощів та конфліктних ситуацій жінки частково втрачають адаптаційні компетентності і час їх адаптації збільшується.

3. Професійна діяльність. Зазвичай жінки більш схильні до роботи не за фахом ніж чоловіки. Це є важливим фактором для родини.

Так як у ситуації браку ресурсів для функціонування родини дуже важливо використати будь-яку можливість для фінансового забезпечення родини і принциповість в даному випадку є негативним для родини. Тому зазвичай жінки мають додаткові соціально-психологічні адаптаційні ресурси порівняно з чоловіками.

Список використаних джерел

1. Кількість переселенців із вересня 2022 року збільшилася на 300 тис. осіб. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/932285.html>.

ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ В ЗВО НА ЗАНЯТТЯХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Москаленко Євген Петрович

*I курс, група ФП-23-1м, спеціальність «Філологія»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»;
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-4771-1271>
moskalenko@ukr.net*

Талаш Роман Валентинович

*I курс, група ФП-23-1м, спеціальність «Філологія»,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна».
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0298-1896>
talash@ukr.net*

*Науковий керівник: Рябокінь Н.О., доцент, завідувач кафедри
філології та соціально-гуманітарних дисциплін,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5950-8798>
nwerbowa161@gmail.com*

Анотація. У цій науковій розвідці розглянуті особливості інклюзивного освітнього середовища в закладах вищої освіти під час викладання іноземної мови. Проаналізовані перспективи створення такого середовища. Зокрема, принципи: індивідуалізований підхід, використання різних методів, співпраця зі спеціальними педагогами, розуміння культурних особливостей, додаткова підтримка тощо. Саме застосування цих принципів буде сприяти створенню відкритого, підтримуючого та різноманітного інклюзивного освітнього середовища.

Ключові слова: інклюзивне освітнє середовище, іноземна мова, принципи інклюзивного освітнього середовища, ігрові активності, мовна практика, адаптація матеріалів.

Annotation. This research paper considers the features of an inclusive educational environment in higher education institutions when teaching a foreign

Медведева Н.В., II курс магістратури, група ЗПЛ-22-2м, кафедра психології, Інститут соціальних технологій Університету «Україна». Науковий керівник: **Мілютіна К.Л.**, д.психол.н., професорка кафедри психології, Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ СПЕКТРА АУТИЗМУ В ІНФОРМАЛЬНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

Михальчук Т.В., I курс, група СР-23-1м, спеціальність «Соціальна робота», Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»;
Козак Д.В., I курс, група СР-23-1м, спеціальність «Соціальна робота», Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»;
Бациман О.С., к.п.н., доцент, Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»;
Мякушко Н.С., к.політ.н., доцент, Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»

ОСНОВНІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРИНЦИПИ ОСВІТНЬОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ІНКЛЮЗІЇ

Мовчан В.О., к.б.н., доцентка, директорка Інституту біомедичних технологій Університету «Україна»;

Зінчук Н.А., к.пед.н., доцентка, Інститут біомедичних технологій Університету «Україна»

ЗЕЛЕНІ ЗОНИ МІСЬКИХ ПРОСТОРІВ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ У СОЦІАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНІЙ РОБОТІ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Мосаєв Ю.В., к.соц.н., доцент, Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія», Запорізька обласна рада;

Юренко А.Ю., III курс, група СР6-3, спеціальність «Соціальна робота», Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія», Запорізька обласна рада

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ ВПО ДО НОВИХ УМОВ ЖИТТЯ

Москаленко Є.П., I курс, група ФП-23-1м, спеціальність «Філологія», Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»;

Талаш Р.В., I курс, група ФП-23-1м, спеціальність «Філологія», Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна».

Науковий керівник: **Рябокін Н.О.**, доцент, завідувач кафедри філології та соціально-гуманітарних дисциплін, Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»

ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ В ЗВО НА ЗАНЯТТЯХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ